TyV 26.10.2016
ASIANTUNTIJALAUSUNTO
Antti Närhinen, työ- ja elinkeinoministeriö

Komission ehdotus Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound) perustaminen ja neuvoston asetuksen 1365/75 kumoaminen, asetus

1. Tausta

Euroopan elin- ja työolojen kehittämisviraston (jatkossa Eurofound) tehtävänä on tuottaa ja jakaa tutkimustietoa Euroopan elin- ja työoloista. Eurofoundin toimipaikka on Dublin, Irlanti. Eurofoundin perustamisasetus on vuodelta 1975.

Asetuksen päivitystarve on pääasiassa kahdenlainen. Ensinnäkin osa alkuperäisasetuksen säädöksistä päivitetään vastaamaan muiden EU:n kolmikantaisten erillisvirastojen asetuksia nk. EU:n erillisvirastojen yhteisen lähestymistavan (Common Approach on Decentralised Agencies) mukaisesti. Lisäksi uudistus tarjoaa mahdollisuuden päivittää joitakin Eurofoundin tavoitteita ja toimintoja ml. terminologia vastaamaan entistä paremmin nykyistä kehitystä liittyen viraston toimialueen ja toimintaympäristön muutokseen.

2. Tutkimussisältö laajenee

Vuoden 1975 Eurofoundin perustamisasetuksen sisällöllisenä perusteluna ja päämääränä oli parempien elin- ja työolojen luominen ja kehittäminen. Tutkimuksellinen painopiste työolojen osalta oli työpaikkatason toimissa ml. eri työntekijäryhmät. Nyt päivitetyssä asetuksessa Eurofoundin tehtäväkenttä laajentuu alkuperäiseen asetukseen nähden vahvemmin myös työllisyyspolitiikan tukemiseen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun, työmarkkinasuhdejärjestelmien sekä työmarkkinoiden kehityksen analysointiin.

Suomi pitää tarpeellisena, että viraston tehtäväsisällöt päivitetään vastaamaan nykyistä työ- ja elinolojen kehitystä. Suomi ei tue ehdotuksia, joissa Eurofoundin sisältötuotantoa määritellään asetusehdotuksessa liian yksityiskohtaisesti ja sitovasti. Suomi painottaa, että Eurofoundin päätuote ovat sen kolme laajaa Eurooppa-tason kyselytutkimusta – työolotutkimus, yritystutkimus, elinolotutkimus – ja näiden tuottaman tiedon pohjalta tehtävä yksityiskohtaisempi tutkimus. Viraston resurssit olisi suunnattava mahdollisimman kattavasti näihin.

3. Varajohtaja poistuu

Hallinnollisten rakenteiden osalta keskeisin muutos nykyiseen asetukseen nähden on se, että varajohtajan toimi poistuisi. EU-tason työmarkkinajärjestöt ovat asettuneet tätä vastaan. Kansallisesti SAK ja STTK ovat tukeneet varajohtajan viran säilyttämistä. Viran säilyttämisen perusteluina on muun muassa viraston laajentunut tutkimuksellinen tehtäväkenttä ja sen hallintorakenteen koko ja niiden edellyttämä systemaattinen ja laaja vuoropuhelu sekä samaan aikaan tapahtuva resurssien vähentyminen (5 % vuoteen 2020 mennessä). Tällä hetkellä Eurofoundin pääjohtajan tausta on työantajapuolella ja varajohtajan

työntekijäpuolella.

Suomi katsoo, että varajohtajan toimen lopettaminen noudattaa erillisvirastojen hallintorakenteiden yhtenäistämisessä hahmoteltua mallia, mihin jäsenmaat ovat sitoutuneet. Asetus ei estä pääjohtajaa jakamasta sisäisesti vastuuta toimintaan nähden parhaaksi katsomallaan tavalla. Pääjohtaja puolestaan on vastuussa hallintoneuvostolle.

4. Hallintoneuvosto pysyy

Varajohtajan toimen jälkeen seuraavaksi laajinta keskustelua neuvoston työryhmäkäsittelyssä on herättänyt viraston hallintoneuvoston, johtokunnan ja johtajan nimien englanninkielisten termien muutosehdotukset. Varsinkin hallintoneuvoston nimen muutos *Governing Board*:sta *Management Board*:ksi viittaa joidenkin maiden mielestä liikaa siihen, että hallintoneuvoston odotettaisiin ottavan jatkossa enemmän roolia myös viraston päivittäisjohtamisessa, mikä ei kuitenkaan ole asetusmuutoksen tarkoitus. Pääjohtajan englanninkielinen titteli muuttuisi johtajasta *Executive Director*:ksi.

Hallintoneuvostoon kuuluu 3 edustajaa per jäsenmaa (hallitukset, työntekijät, työnantajat), 3 komissiosta eli yhteensä lähes 90 henkilöä. Itse virastossa on töissä noin 100 henkilöä. Kaikilla on äänioikeus. Päätökset tehdään määräenemmistöllä.

Asetusuudistuksessa ei puututa hallintoneuvoston rakenteeseen tai sen kokoon. Kohta päättyvällä hallintoneuvostokaudella 2013-2016 keskustelussa oli hallintorakenteen keventäminen. Keskustelussa pohdittiin hallintoneuvoston jäsenistön määrän supistamista, varsinkin työmarkkinajärjestöjen edustajien määrää supistamalla. EU:n tason työnantaja- ja työntekijäjärjestöt halusivat säilyttää viraston kolmikantaisen luonteen ja tuoda tämän esiin viraston tavoitteissa ja kaikkien ryhmien tasapuolisessa edustuksessa sen hallintorakenteissa. Työmarkkinajärjestöt kantoivat huolta supistamisen johdosta aiheutuvaan Eurofound-työhön sitoutumisen vähentymiseen heidän jäsenistössään. Sillä olisi mahdollisesti ollut myös välillisiä vaikutuksia niin Eurofoundin tutkimuksiaan varten keräämän tiedon laatuun ja tulosten levitettävyyteen. Komissio otti joulukuussa 2015 nykyistä hallintoneuvoston rakennetta tukevan kannan (komissaari Thyssenin kirje EAY:n pääsihteeri Visentille 14.12.2015).

Hallintoneuvoston koko on eittämättä suuri. Toisaalta se kokoontuu vuosittain tavallisesti kahteen istuntoon, joiden järjestämiskustannukset eivät ole merkittäviä viraston vuosibudjetissa (noin 1-2 %). Hallintoneuvoston jäsenet ovat keskeisiä Eurofoundin tuottaman tiedon jakajia jäsenmaissa, ja myös auttavat Eurofoundia saamaan asiaankuuluvaa ja ajankohtaista tietoa jäsenmaiden työ- ja elinoloista. Jos kokousjärjestelyjen summaa katsoo tutkimuksen laadun ja levitettävyyden kannalta markkinointi- ja mainosmielessä, niin se ei tunnu valtavan suurelta. Työolojen ollessa kyseessä ehkä keskeisempää kuin kustannukset on työelämäosapuolten sitouttaminen ja mahdollisimman laaja vuorovaikutus, ja näiden kautta saatava mahdollisimman osuva ja laadukas tutkimus.

5. Muuta

Työryhmäkäsittelyssä Suomi on tukenut ehdotusta tuoda Eurofoundin tutkimustietoa mahdollisuuksien ja resurssien mukaan nykyistä laajemmin kansalaisten tietoisuuteen ja hyödynnettäväksi.